

Examen VMBO-GL en TL

2018

tijdvak 1
maandag 14 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 25 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfoopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 51 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1 De keerzijde van het spotprijsparadijs

- 1p 1 Een tekst kan op verschillende manieren ingeleid worden. bijvoorbeeld door
- 1 een belangrijke conclusie voorop te stellen
 - 2 een samenvatting van de tekst te geven
 - 3 een voor de tekst belangrijke vraag te stellen
 - 4 een voorbeeld bij het onderwerp te geven
- Welke twee manieren worden in alinea's 1, 2 en 3 gebruikt om de tekst in te leiden?
- A 1 en 2
 - B 1 en 4
 - C 2 en 3
 - D 2 en 4
- 1p 2 In alinea 3 staat: "Koopverslaving is een aandoening geworden, 'ontspullen' een trend (...)." In welke andere alinea komt deze tegenstelling het duidelijkst terug?
- A in alinea 5
 - B in alinea 6
 - C in alinea 7
 - D in alinea 8
- 1p 3 In alinea 4 zeggen Lisa en Renée dat ze het eigenlijk afschuwelijk vinden om bij Primark te winkelen.
→ Noem de drie redenen die zij in alinea 4 geven waarom ze liever niet bij Primark winkelen.
- 1p 4 Welke zin uit alinea 5 geeft het duidelijkst aan wat Lisa en Renée eigenlijk vinden van de producten die te koop zijn bij Primark?
- A "Een beetje neuzen is vrouwen eigen." (regels 46-47)
 - B "En nu zitten ze hier met allebei twintig paar sokken, een shirtje, twee shortjes, een olifantenpyjamabroek en een kaars." (regels 47-50)
 - C "Wij zijn wat ouder, we weten zo langzamerhand wat onze kledingstijl is." (regels 52-54)
 - D "Als wij iets écht leuks willen, gaan we liever naar wat kleinere winkels." (regels 54-56)
- 1p 5 "Veel mensen kopen daar om het kopen", zegt Renée. "Zo zijn wij niet." (regels 50-52)
→ Citeer de zin uit alinea 5 die de bewering van Renée tegenspreekt.
- 2p 6 "Wooldrik vaart haar eigen koers." (regel 115)
→ Leg uit wat er met deze zin bedoeld wordt **en** geef een passend voorbeeld bij de betekenis uit alinea 11.

- 1p 7 “Maar ja, ik ben natuurlijk niet de doelgroep van Primark. Ik ben bovendien niet het type dat graag winkelt.” (regels 135-138)
Welk verband bestaat er tussen deze twee zinnen?
De tweede zin
- A geeft een conclusie bij de eerste zin.
 - B laat een gevolg zien bij de eerste zin.
 - C noemt een voorbeeld bij de eerste zin.
 - D vormt met de eerste zin een opsomming.
- 1p 8 Ans Wooldrik geeft in alinea 12 twee keerzijden aan van Primark.
→ Noteer de twee verschillende keerzijden die zij noemt.
- 1p 9 “Enkele meters vanaf het gekrioel in Primark begroet goud- en zilversmid Cees Wolf iedere klant die binnenkomt.” (regels 140-143)
Welke uitspraak past het beste bij deze zin?
- A De winkel van Wolf draait niet zo goed. Daarom moet hij iedere klant persoonlijk begroeten.
 - B Primark heeft heel veel klanten. Het personeel wil daarom niet iedere klant begroeten.
 - C Wolf begroet iedere klant persoonlijk. Bij Primark kan dat niet door de drukte.
 - D Wolf heeft niets beters met zijn tijd te doen. Daarom begroet hij iedere klant die binnenkomt.
- 1p 10 Alinea 13 bevat een voorbeeld.
Waarom wordt dat voorbeeld gegeven?
om aan te tonen dat er winkels zijn
- A die meer tegenstanders hebben dan Primark
 - B die veel langer bestaan dan winkels als Primark
 - C met andere waarden dan winkels als Primark
 - D waar het meer om in- en verkoop draait dan bij Primark
- 1p 11 Citeer de zin uit alinea 1, 2 of 3 die het beste de hoofdgedachte van de tekst weergeeft.

Tekst 2 Leuk hoor zo'n hond, maar houdt hij wel echt van ons?

10p 12 **Samenvattingsopdracht**

Vat de tekst 'Leuk hoor zo'n hond, maar houdt hij wel echt van ons?' samen in maximaal 220 woorden.

Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 De vraag die in de tekst centraal staat;
- 2 Het antwoord van Laura Marcus van *The Guardian* op de centrale vraag **en** het argument dat ze daarvoor geeft;
- 3 Twee redenen waarom Marcus niet begrijpt dat mensen hun huisdieren als familie zien;
- 4 Waarom het volgens dierenkenner Martin Gaus belangrijk is dat mens en dier samen opgroeien;
- 5 De reden waarom huisdieren ons volgens Gaus als vriend of familie zouden kunnen zien;
- 6 Drie redenen waarom katten en honden ons volgens Gaus belangrijker vinden dan hun soortgenoten;
- 7 Waar het bij vriendschap van dieren voor andere dieren en voor mensen volgens dierenwetenschapper Nienke Endenburg dan wél om zou draaien;
- 8 De belangrijkste reden waarom de mens volgens Endenburg van dieren houdt;
- 9 De conclusie die Gaus trekt over mens en dier.

Maak er een goedlopend geheel van. Gebruik volledige zinnen waarbij de tekstverbanden duidelijk weergegeven worden. Noem niet onnodig voorbeelden. Tel de woorden en zet dat aantal onder je samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3 Een reis om de wereld in 177 foto's

1p 13 Wat is de belangrijkste functie van de afbeeldingen in deze advertentie?

De afbeeldingen

- A trekken de aandacht.
- B voegen nieuwe inhoudselementen aan de tekst toe.
- C zijn nodig om de tekst te kunnen begrijpen.

1p 14 In de tekst onder de afbeeldingen en in de cirkel wordt gezegd dat het boek *Aarde op 1* gratis is.

Deze bewering in de advertentie is tegenstrijdig met de overige inhoud van de advertentie.

→ Leg uit wat de tegenstrijdigheid is.

- 1p 15 Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
De advertentie wil de lezer
- A aansporen een bedrag van minimaal € 39,95 aan het WNF te geven.
 - B informeren dat Humberto Tan een boek met prachtige natuurfoto's heeft gemaakt.
 - C meedelen dat het boek *Aarde op 1* slechts in beperkte oplage is gedrukt.
 - D overtuigen dat we zuinig op de indrukwekkende natuur moeten zijn.
- 1p 16 Op welke doelgroep richt deze advertentie zich vooral?
- A op mensen die apen willen beschermen
 - B op mensen die fan zijn van Humberto Tan
 - C op mensen die gratis een boek willen ontvangen
 - D op mensen die het WNF willen steunen

Tekst 4 Doggybag: gedoe of steuntje in de rug?

- 1p 17 Een tekst kan op verschillende manieren ingeleid worden. bijvoorbeeld door
- 1 de aanleiding voor het schrijven van de tekst geven
 - 2 een anekdote vertellen
 - 3 een voorbeeld geven bij het onderwerp van de tekst
 - 4 zijn eigen mening geven
- Welke manieren worden in alinea 1 en 2 gebruikt om de tekst in te leiden?
- A 1 en 2
 - B 1 en 4
 - C 2 en 3
 - D 2 en 4
- 1p 18 “Werken om voedselverspilling tegen te gaan, is meer dan een nobel streven. Het is een morele verplichting ten opzichte van de hongerigen op de wereld en op termijn bittere noodzaak.” (regels 19-24)
Wat is het verband tussen deze twee zinnen?
De tweede zin
- A geeft een gevolg van wat er in de eerste zin gesteld wordt.
 - B geeft een uitwerking bij wat er in de eerste zin gesteld wordt.
 - C geeft een voorbeeld bij wat er in de eerste zin gesteld wordt.
 - D vormt samen met de eerste zin een opsomming.
- 1p 19 Volgens alinea 3 is werken om voedselverspilling tegen te gaan op termijn bittere noodzaak.
De schrijver geeft in deze alinea twee redenen voor deze noodzaak.
→ Citeer de woordgroep waarin deze twee redenen aangegeven worden.

- 1p **20** Citeer de zin uit alinea 4 die het duidelijkst aangeeft waarom de grote voedselverspilling een probleem is.
- 2p **21** De schrijver noemt in alinea 5 en alinea 6 drie verschillende redenen waarom de doggybag in Nederland nog niet gebruikelijk is.
→ Noteer deze drie redenen.
- 1p **22** De schrijver gelooft niet dat een doggybagwet echt verschil gaat maken bij onwillige restauranthouders. Toch vindt hij dat zo'n wet er wel moet komen.
→ Citeer de zin uit alinea 7 die het duidelijkst zijn argument hiervoor weergeeft.
- 1p **23** "Die hebben toch al zoveel op hun bord." (regels 79-80)
Deze zin kan zowel letterlijk als figuurlijk bedoeld worden.
→ Leg uit wat de figuurlijke betekenis is.
Gebruik voor je antwoord maximaal 10 woorden.
- 2p **24** Een schrijver kan een tekst op verschillende manieren afsluiten:
1 door een aanbeveling te doen
2 door een conclusie te trekken
3 door een samenvatting te geven
4 door een toekomstverwachting te geven
5 door een waarschuwing te geven
→ Welke drie manieren vind je terug in alinea 8?
- 1p **25** Wat is het belangrijkste doel van de schrijver van deze tekst?
De schrijver wil
A de Nederlandse lezer informeren over de doggybagwet.
B de Nederlandse lezer overtuigen van het belang van een doggybagwet.
C de Nederlandse overheid informeren over het gebruik van een doggybag.
D de Nederlandse overheid overtuigen van het belang van een doggybag.
- 1p **26** Hoe kun je de hoofdgedachte van deze tekst het beste weergeven?
A De Franse overheid voldoet aan haar morele verplichting ten opzichte van alle hongerigen op de wereld met de doggybagwet.
B Het invoeren van een doggybagwet is de oplossing voor het voedselprobleem veroorzaakt door het Westen.
C Het invoeren van een doggybagwet kan mensen steunen in de strijd om voedselverspilling tegen te gaan.
D Restauranthouders in Nederland zouden hun klanten sneller een doggybag mee moeten geven.

Schrijfoopdracht

Afgelopen weekend ben je met je familie uit eten geweest bij het nieuwe restaurant *Heerlijk* in jouw woonplaats. Je had bijzonder goede verhalen gehoord over het eten en die klopten inderdaad. Het eten was niet alleen bijzonder lekker, het was ook erg veel. Aangezien je het zonde vond dat het overgebleven eten weggegooid zou worden, besloot jij om een doggybag te vragen.

Je vroeg de ober vriendelijk of jullie het overgebleven eten mee konden krijgen in een doggybag, maar zijn reactie was niet positief. Hij moest erg lachen om je verzoek en negeerde het daarna. Toen je je vraag herhaalde en zei dat jullie toch betaald hadden voor het eten, werd hij erg geïrriteerd en reageerde kortaf. Daarna werkte hij jullie zo snel mogelijk het restaurant uit.

Nu het een paar dagen later is, ben je eigenlijk best wel boos dat er niet serieus op je verzoek om een doggybag is gereageerd. Je bent allereerst boos omdat je geen doggybag gekregen hebt en daarnaast ook omdat je vindt dat je niet op een juiste manier behandeld bent. Aangezien je het eten wel erg lekker vond en er zeker nog vaker wilt gaan eten, besluit je dan ook om een e-mail naar de manager van het restaurant te sturen, waarin je je klachten uitlegt en vraagt om een oplossing. Op internet heb je de naam van de manager en het e-mailadres van restaurant *Heerlijk* gevonden.

13p **27 Opdracht**

Schrijf de e-mail aan de manager, mevrouw Amanda Groen. Een aantal gegevens is al voorgedrukt in de uitwerkbijlage. Vermeld het onderwerp van je e-mail in de onderwerpregel.

Gebruik voor je e-mail de gegevens op de vorige bladzijde en eventueel de tekst 'Doggybag: gedoe of steuntje in de rug?'. Gegevens die niet in de opdracht staan, moet je zelf bedenken.

Besteed in jouw e-mail aandacht aan de volgende punten:

- de aanleiding om de e-mail te schrijven: klachten over je bezoek aan *Heerlijk*;
- informatie over wanneer en met wie je in het restaurant gegeten hebt;
- datgene van het restaurantbezoek waar je heel positief over bent;
- het eerste punt waar je ontevreden over bent;
- een korte uitleg bij dit punt;
- het tweede punt waar je ontevreden over bent;
- een korte uitleg bij dit punt;
- een mogelijke oplossing voor elk punt waarover je ontevreden bent;
- een verzoek om een reactie binnen twee weken.

Sluit je e-mail af met 'Met vriendelijke groet,' en je eigen voor- en achternaam.

Let erop dat je in je e-mail vriendelijk en beleefd blijft, ook al ben je best geïrriteerd door de gang van zaken.

Let op: Zorg ervoor dat je tekst minimaal uit 100 woorden bestaat. Bij minder dan 100 woorden krijg je geen punten voor taalgebruik.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.